

TANTÁRGYI TEMATIKA

Közigazgatási jog 1. (Közigazgatástudományi alapok. Szervezeti jog 1.)

2024/2025. tanév őszi szemeszter, *nappali* tagozat

Tantárgy neve	Közigazgatási jog (Közigazgatástudományi alapok; Szervezeti jog1.)
Neptun kódja:	J4: KIG (1): KIT-SZJ
Képzés, tagozat:	osztatlan jogász mester – nappali tagozat
Tantárgy kredit száma:	3 kredit
Tantárgyfelelős:	Dr. Nagy Marianna tanszékvezető egyetemi tanár
Számonkérési forma:	szóbeli kollokvium
Erős előfeltétel:	J4: AJ (2)
Kapcsolódik-e hozzá gyakorlat/szeminárium?	heti 2 óra gyakorlat A gyakorlatok a 2024. szeptember 9-i héten kezdődnek.
Előadások ideje, helye: csütörtök 12-13:30 VI. tanterem	
Előadások tematikája	
1. hét: szept. 12.	Általános tájékoztató. A közigazgatás meghatározása(i) I. (A közigazgatás, mint igazgatás) (Nagy M.)
2. hét: szept. 19.	A közigazgatás meghatározása (i) II. A közigazgatás az állam-szervezetben; a közigazgatás, mint állami tevékenység. (Rozsnyai K.)
3. hét: szept. 26.	A közigazgatás funkciói, feladatai, tevékenységfajtái. Funkciók és tevékenységek változása a közigazgatásban (Nagy M.)
4. hét: okt. 3.	A közigazgatási szerv fogalma, jogalanyisága(i) (Nagy M.)
5. hét: okt. 10.	A közigazgatási szervezetrendszer felépítésének elvei. A közigazgatás alrendszerei. (Bencsik A.)
6. hét: okt. 17.	Vezetés, irányítás, felügyelet, ellenőrzés a közigazgatásban (Nagy M.)
7. hét: okt. 24.	Központi államigazgatási szervek I. A kormány összetétele; feladatköre, apparátusa; a Kormány szervezetalakítási jogosítványai (Fazekas J.)
8. hét: okt. 31.	ŐSZI SZÜNET
9. hét: nov. 7.	Központi államigazgatási szervek II. A konzultatív szervek; egyéb kormányzati szervek. A kormányzati döntés előkészítés (Fazekas J.)
10. hét: nov. 14.	Központi államigazgatási szervek III. A kormánynak alárendelt központi államigazgatási szervek minisztériumok, kormányzati főhivatalok, központi hivatalok (Fazekas J.)
11. hét: nov. 21.	Központi államigazgatási szervek IV. Autonóm államigazgatási szervek, önálló szabályozó szervek, szabályozó hatóság (Fazekas J.)
12. hét: nov. 28.	Területi államigazgatási szervek I. A területi államigazgatás megszervezésének modelljei. Általános hatáskörű területi államigazgatási szerv: a vármegyei, fővárosi kormányhivatal szervezeti felépítése: megyei szint és a járási hivatalok; A kormányhivatal irányítása. (Bencsik A.)
13. hét: dec. 5.	Területi államigazgatási szervek II. A kormányhivatalok feladat- és hatásköre (Bencsik A.)
14. hét: dec. 12.	Területi államigazgatási szervek III. A vármegyei, fővárosi kormányhivatalba nem integrált területi államigazgatási szervek (hatóságok; intézményfenntartó szervek; atipikus közigazgatási szervek. Rendvédelmi, honvédelmi igazgatási szervek (Bencsik A.)
Tananyag:	1. Közigazgatási jog Általános rész I. Eötvös Kiadó 2023. (hatályosított 4. kiadás,) I-X. fejezetek 2. A vizsgakövetelményekben megjelölt kötelező jogszabályok 3. Előadásokon elhangzottak

Kötelező és ajánlott irodalom:	A vizsgakövetelményekben az egyes tételcsoportoknál feltüntetve.
---------------------------------------	--

Vizsgakövetelmények

I. A közigazgatás fogalmi kérdései. A közigazgatás az államszervezetben

1. A közigazgatás, mint igazgatás
2. A közigazgatás, mint elkülönült állami tevékenység fogalmi ismérvei, sajátosságai
3. A közigazgatás alapelvei
4. Az Országgyűlés és a közigazgatási rendszer viszonya
5. A köztársasági elnök és a közigazgatási rendszer viszonya
6. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai I.: Állami Számvevőszék ellenőrzési jogai a közigazgatás intézményrendszere felett
7. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai II: A bíróság és a közigazgatási rendszer viszonya; a bíróságok közigazgatást ellenőrző szerepe
8. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai III: Az Alkotmánybíróság szerepe a közigazgatás alkotmányosságának biztosításában
9. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai IV: Az alapvető jogok biztosa és a közigazgatási rendszer; Az ügyészség és a közigazgatási rendszer viszonya
10. A közigazgatás funkciói, feladatai
11. A közigazgatás közhatalmi tevékenységei: a közigazgatási jogalkotás és a hatósági jogalkalmazás
12. A közigazgatás hierarchikus igazgatási tevékenysége
13. Az állami, önkormányzati vagyonnal gazdálkodó szolgáltató és gazdálkodó szervezetek igazgatása; A közigazgatási szervek nem hatalmi viszonyon alapuló tevékenységei

Tananyag: Közigazgatási jog Általános rész I. Tankönyv Eötvös Kiadó 2023. (4. Kiadás,) (a továbbiakban: **Tankönyv**) I. rész I-IV. fejezet

Jogszabályok: Alaptörvény: Az állam 1-47. cikk; 2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről: I. és III. fejezet (6. kérdés); 2011. évi tv. CXI. tv. az alapvető jogok biztosáról I. és III. fejezet. (9. kérdés); 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről IV. fejezet (9. kérdés) 2011. CLI. tv. Az Alkotmánybíróságról (8. kérdés)

Ajánlott irodalom: Közigazgatástudományi antológia I-II. Unió Bp. 2002; különösen: M. WEBER: Az uralom szociológiája II. kötet 33-58.; Renate MAYNTZ: A közigazgatás kialakulása II. kötet 95-105.; H. FAYOL: Az igazgatás fogalmának meghatározása I. kötet 171-173.; A igazgatás elvei és elemei I. kötet 175-184.; Dwight WALDO: Mi a közigazgatás? I. kötet 129-140.

II. A közigazgatási szerv. A közigazgatási szervezetrendszer

14. A közigazgatási szerv fogalma, elhatárolása más közjogi szervtípusoktól, illetőleg a közfeladatokat megvalósító munkaszervezetektől
15. Önálló és nem önálló közigazgatási szervek. A közigazgatási szervek jogképessége(i). A közigazgatási szervek osztályozása, főbb típusai
16. Szervezetalkítási jog a közigazgatásban. A közigazgatási szervek létrehozása és megszüntetése
17. A közigazgatási szervek belső felépítésének szervezéstudományi elvei; a belső felépítés típusai
18. A közigazgatás szervezeti rendszer fogalma; a tagolását meghatározó tényezők. A közigazgatási szervezetrendszer felépítésének elvei
19. A közigazgatás államigazgatási és önkormányzati igazgatási alrendszerének általános jellemzői

Tananyag: Tankönyv II. rész V-VI. fejezet

Ajánlott irodalom: FAZEKAS Marianna: A közttestületek jogi szabályozásának egyes kérdései Rejtjel, Bp. 2008, III. rész I. fejt. 2. pont: A közjog alanyai vagy a közjogi személyek, különösen 162-168.; BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei. Rejtjel 2003: 1.4. 60-90.; 3.5. Az államigazgatási alrendszer, államigazgatási szervek 289-302.; 3.6. A területi önkormányzatok 303-351. Közigazgatástudományi antológia I-II. Unió Bp. 2002: H. A. SIMON: Döntés és ügyviteli szervezés I. kötet 53-62.; Tény- és értékelemek a döntésnél I. kötet 63-72.; Luther GULICK: Megjegyzések a szervezetelméletéről I. kötet 87-96.

III. Vezetés, irányítás, felügyelet és ellenőrzés

20. A vezetés fogalma; fajtái (testületi, egyedi). Vezetői jogosítványok
21. Az irányítás fogalma (az irányítás szervezéstudományi, szociológiai és jogi fogalma)
22. Az irányítási jogviszony a közigazgatási rendszerben (alanya, tárgya; tartalma; keletkezése, megszűnése)
23. Az irányítási jogosítványok megosztása. Az irányítás fajtái: közvetlen és közvetett irányítás szervei és szakmai irányítás; hierarchikus és hierarchián kívüli irányítás)
24. A hierarchikus felügyelet, mint a hierarchikus irányítás része. Az irányítás és a hierarchikus felügyelet a jogi szabályozásban
25. Autonómiával rendelkező szervezetek feletti törvényességi felügyelet a közigazgatási rendszerben
26. Az ellenőrzés fogalma, ellenőrzési cselekmények. Az ellenőrzés fajtái a közigazgatási rendszerben

Tananyag: Tankönyv II. rész VII. fejezet

Jogszabályok: 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról 2-4.§;
2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról II. fejezet 7. cím

Ajánlott irodalom: MADARÁSZ Tibor: Városigazgatás és urbanizáció KJK 1971. 337-348.; IVANCSICS Imre: Az irányítás és felügyelet jogtudományi problémái. In: A magyar közigazgatás korszerűsítésének elvi és gyakorlati problémái. Bp. 1996.; BÉRCZESI Ferenc - IVANCSICS Imre: A felügyeleti ellenőrzés. Magyar Közigazgatás 2003/2.; ZSUFFA István: A közigazgatási szervek irányítása és felügyelete. Magyar Közigazgatás 2004/7.; KALTENBACH Jenő: Elméleti problémák az irányítás fogalma köréből Állam és Igazgatás 1984/7.; KALTENBACH Jenő: A felügyeleti tevékenység fogalma, fajtái, gyakorlásának eszközei. Ellenőrzés a közigazgatás rendszerében. In: Magyar közigazgatási jog Általános rész (szerk.: FAZEKAS M.-FICZERE L.) Osiris Bp. 2006. 248-260.

IV. Az államigazgatás központi szervei

27. A kormányzás és a kormányzati rendszer fogalma. Kormányzati rendszerek
28. A központi közigazgatás modelljei (Anglia, USA és a kontinentális európai modellek)
29. A kormány feladatköre és felelőssége
30. A kormány szervezete
31. A kormány normaalkotó tevékenysége (kormányrendelet; kormányhatározat)
32. A kormány működése (döntéshozás, közigazgatási egyeztetés, kormányülés)
33. A kormány jogosítványai az államigazgatási szervezetrendszer irányításában
34. A kormány jogosítványai az önkormányzatokkal szemben (szabályozás; törvényességi felügyelet irányítása)
35. A kormány munkáját segítő testületi és hivatali szervek: kabinetek, kormánybizottságok, kormánybiztos, a kormányzati központ kormányzati összehangoló feladat- és hatásköre
36. A minisztérium jogi helyzete, szervezeti struktúrája
37. A miniszter feladat- és hatásköre. A kormány tagjainak normaalkotó tevékenysége
38. A nem minisztériumi jogállású központi államigazgatási szervek I.: A kormányzati főhivatalok
39. A nem minisztériumi jogállású központi államigazgatási szervek II.: A központi hivatalok

40. Az autonóm jogállású központi államigazgatási szervek (Gazdasági Versenyhivatal, Közbeszerzési Hatóság; Integritás Hatóság; Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, Nemzeti Választási Iroda; Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság, Szuverenitásvédelmi Hivatal)
41. A szabályozó hatóságok elméleti jellemzői. Önálló szabályozó szervek az Alaptörvényben és a hatályos jogszabályokban (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság; Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal; Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága; Országos Atomenergia Hivatal)

Tananyag: *előadás*; Tankönyv II. rész VIII. fejezet

Jogszabályok: Alaptörvény (1-47. cikk);

2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról I-II. rész; V-VII. rész

2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról

2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról

1352/2022. (VII.21.) Korm. hat. a kormány ügyrendjéről

182/2022. (V.24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről: I. fejezet: ME; II. fejezet: A kormányzati központ

Ajánlott jogszabályok: 1505/2022. (X. 20.) Korm. határozat az Európai Unió döntéshozatali tevékenységében való kormányzati részvétel összehangolásáról és az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságról; 1996. évi LVII. tv. VII. fej. (csak a Gazdasági Versenyhivatal jogi státuszára, működésére vonatkozó szabályok); 2015. évi CXLIII. törvény XXIII-XXIV. fejezet (Közbeszerzési Hatóság, Közbeszerzési Döntőbizottság); 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról V. fejezet (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság); 2013. évi XXXVI. törvény III. fejezet (Nemzeti Választási Iroda); 2022. évi XXVII. törvény az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről I. fejezet (Integritás Hatóság) 2022. évi XLIV. törvény az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságról és a kondicionalitási eljárás eredményes lezárása érdekében az Európai Bizottság kérésére elfogadott egyes törvények módosításáról ; 2023. évi LXXXVIII. tv. a nemzeti szuverenitás védelméről (Szuverenitásvédelmi Hivatal), 2010. évi CLXXXV. tv. IV. rész I-III. fejezetek (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság); 2013. évi XXII. törvény a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról; 2021. évi XXXII. tv. a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról; 1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról (Országos Atomenergia Hivatal)

Ajánlott irodalom:

MÜLLER György: Kormányról kormányra a rendszerváltás utáni Magyarországon, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Bp. 2008 II. és III. rész; Az Alaptörvény utáni kormányzati viszonyokról Közjogi Szemle, 2011. vol. 4. no. 2. 28-32.; Magyar kormányzati viszonyok Dialóg Campus Budapest-Pécs 2011.

SÁRKÖZY Tamás: Magyarország kormányzása 1978-2012 - A soft diktatúra kormányzásától az újkapitalista konfliktikus demokrácia kormányzásán át a fülkeforradalom vezérdemokráciájának kormányzásáig. Park Könyvkiadó Bp. 2012

STUMPF István: A Kormány alkotmányos jogállása. Új Magyar Közigazgatás 2015/2.

FRANCZEL Richárd: A nyugati mintaországok miniszterelnöki intézményei. Pro Publico Bono Magyar Közigazgatás 2015.1. http://uni-nke.hu/uploads/media_items/ppb-2015-1bel-5589.original.pdf

FAZEKAS János: A Kormány szervezetalakítási szabadságának alkotmányos tartalma. In: Tanulmányok Berényi Sándor tiszteletére Eötvös K. Bp. 2010 59-72.; A miniszterelnök jogállásának ellentmondásai egy alkotmánybírói határozat kapcsán. Jogtudományi Közlöny, 2010. vol. 65. no. 11. 583-588.; A Kormány szervezetalakítási szabadságának alkotmányos szabályozása. Új Magyar Közigazgatás, 2013. vol. 6. no. 5, 25-36.; A szabályozó hatóságok jogállásának alapkérdéseiről. In: Jogi Tanulmányok [az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának időszaki kiadványa] 2005. 123-154.; Szabályozó hatóságok és önálló szabályozó szervek Magyarországon. In: Új generáció a közigazgatás-tudományok művelésében Posztdoktori Konferencia tanulmánykötet 2013.

http://www.ajk.elte.hu/file/Uj_generacio_konf_kotet_2013.pdf 103-114.; Az önálló szabályozó szervek rendeletalkotó tevékenysége Magyarországon. Új Magyar Közigazgatás 2015/2.

VADÁL Ildikó: A kancellári kormányzati rendszertől a félprezidenciális kormányzás felé. Új Magyar Közigazgatás, 2010. vol. 3. no. 8, 38-52.

FORGÁCS Anna: Az ügynökségek jogalkotási hatásköre az Amerikai Egyesült Államokban. Jogtudományi Közlöny 2014/12. 569-578.

BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei Rejtjel 2003. 3.5. különösen 297-302.; Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: SZAMEL K.- BALÁZS I.- GAJDUSCHEK GY.-KÖI GY. Complex Könyvkiadó 2011.

MÉSZÁROS Szilárd: A kormány alkotmányos helyzete a Német Szövetségi Köztársaságban, kitekintéssel a magyar megfelelő szabályozásra. Jogelméleti Szemle, 2010. no. 2, [37] lev p

V. Az államigazgatás területi szervei. A rendvédelmi és a honvédelmi szervek

42. A területi-helyi államigazgatási szervek fajtái. A területi államigazgatási szervek által ellátott feladatcsoportok és tevékenységfajták
43. A fővárosi és vármegyei kormányhivatalok I.: a hivatal vezetése, szervezeti felépítése; irányítása
44. A fővárosi és vármegyei kormányhivatalok II: a kormányhivatal feladatcsoportjai: törvényességi felügyelet; területi koordináció; hatósági jogalkalmazás. A kormányhivatalok működési területe
45. A fővárosi és vármegyei kormányhivatalok területi szervei: a kerületi és a járási hivatalok (szervezet, feladatcsoportok)
46. A vármegyei kormányhivatalokba nem integrált területi államigazgatási szervek jogállása, feladatai
47. Atipikus területi államigazgatási szervek
48. A rendvédelmi szervek sajátosságai és fajtái
49. A honvédelmi igazgatás szervei

Tananyag: Tankönyv II. rész IX. és X. fejezet; előadás

Jogszabályok: Alaptörvény 34., 45., 46. cikkek; A különleges jogrend: 48-56. cikkek

2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról V. fejezet;

568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról

Ajánlott jogszabályok: 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.) I-II. fejezet

2021. évi CXL. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről (Hvt.)

Ajánlott irodalom:

SZABÓ Gábor: A dekoncentráció helye és szerepe a magyar közigazgatásban. Magyar Közigazgatás 1995/7-8.; SZIGETI Ernő: Az állami közigazgatás területi szervezetrendszerei térszerkezetének változásai Közigazgatási Szemle, 2008. no. 2, 43-55.; BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei Rejtjel 2003. 3.5. Az államigazgatási alrendszer, államigazgatási szervek 289-302.; SZAKOS Judit: Az államigazgatás középszintjének főbb strukturális változásai 2011 óta; Debreceni Jogi Műhely, 2012. vol. 9. no. 2.; BARTA Attila: Területi államigazgatás Magyarországon. Gondolat Kiadó Bp. 2013.

Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: SZAMEL K.- BALÁZS I. - GAJDUSCHEK GY.- KÖI GY. Complex Könyvkiadó 2011